

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีพื้นที่ทางทะเลเป็นอาณาบริเวณติดกับทะเลจีนใต้จนถึงทะเลอันดามัน ซึ่งเป็นพื้นที่ทางทะเลทั้งหมดประมาณ 316,000 ตารางกิโลเมตร อันเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีศักยภาพสูงทางเศรษฐกิจไทย ธุรกิจประมงทะเลเป็นหนึ่งในบทบาทที่สำคัญของเศรษฐกิจไทย สิ้นค้าประมงอย่างเดียวสามารถนำเงินเข้าประเทศได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งแสนสี่หมื่นล้านบาท (อารีย์รัตน์ โชติเลอศักดิ์ และธนาชาติ ปาติยะเวทย์, 2542: 4) การประมงไทยมีผลผลิตรวมติดอันดับ 1 ใน 10 ของโลกและในแง่ของการส่งออกสินค้าสัตว์น้ำรวม ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกมีมูลค่าเกือบ 2 แสนล้านบาท และเป็นร้อยละ 33 ของรายได้จากการส่งออกสินค้าเกษตร (วิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์, 2544: 6) การประมงทะเลไทยปัจจุบันได้มีการเจริญเติบโตอย่างมากเช่นเดียวกับเป็นผลให้แหล่งทรัพยากรทางทะเลเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว และก่อให้เกิดปัญหาการทำประมงเกินศักยภาพในเขตน่านน้ำไทย จนต้องขยายแหล่งการประมงออกไปยังบริเวณทะเลหลวงนอกอาณาเขตในประเทศเพื่อนบ้านรวมทั้งสิ้น 11 ประเทศ คือ ประเทศเวียดนาม ประเทศบรูไน ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศอินเดีย ประเทศกัมพูชา ประเทศมาเลเซีย ประเทศบังกลาเทศ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ประเทศเยเมน ประเทศโซมาเลีย และประเทศมาดากัสการ์ (วิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์, 2544: 5)

การที่ขยายการทำประมงทะเลออกสู่ประเทศเพื่อนบ้านทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดในธุรกิจประมง เช่นเดียวกับเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดสัตว์น้ำทะเลที่มีสูงขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งภายในประเทศ และการส่งออกต่างประเทศ ซึ่งมีผลให้ผู้ประกอบการประมงทะเลพาณิชย์ต้องมีการปรับปรุง และการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในด้านการดำเนินการจัดการ และการบริหารธุรกิจประมงทะเลเพื่อให้ประสบความสำเร็จ การที่ประมงทะเลไทยต้องเปลี่ยนแปลงด้านแหล่งที่หาทรัพยากรทะเลที่ต้องไกลออกไปจับตามแหล่งประเทศเพื่อนบ้านทำให้มีความจำเป็นที่ผู้ประกอบการต้องใช้เรือประมงทะเลที่มีขนาดใหญ่ขึ้น จัดหาเครื่องมือ และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามากขึ้น และต้องใช้จำนวนลูกเรือประมงทะเลที่มากขึ้น อีกทั้งส่งผลให้การใช้เงินลงทุน และเงินหมุนเวียนในธุรกิจประมงทะเลสูงขึ้นอย่างมาก เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานการจัดการและการบริหารต่างๆ ทั้งการจัดซื้อเรือใหม่ อุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันผู้ประกอบการประมงทะเลมีแนวโน้มการเป็นหนี้สูงขึ้น โดยแหล่งเงินทุนที่ผู้ประกอบการใช้ในการกู้ยืมมีทั้งแหล่งนอกระบบและในระบบ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2538:33)

ทั้งในสภาวะปัจจุบันที่ธุรกิจประมงทะเลพาณิชย์ประเภทอวนล้อม (อวนดำ) ซึ่งเป็น การจับสัตว์น้ำโดยเฉพาะปลาฝูงที่รวมกันเป็นกลุ่มก้อน บริเวณผิวพื้นทะเลที่ดีหรือบริเวณพื้นที่อง ทะเลที่ดี โดยใช้เครื่องมืออวนที่มีลักษณะเป็นผืนอวนคล้ายสี่เหลี่ยมผืนผ้า วิธีการใช้เครื่องมือจับ สัตว์น้ำจะปล่อยผืนอวนล้อมรอบสัตว์น้ำแล้วทำการปิดด้านล่างของผืนอวน ต้องเผชิญสภาวะต้น ทุนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมากโดยเฉพาะราคาน้ำมัน การเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา สภาพการ ว่าจ้างงาน การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย เป็นต้น อีกทั้งความไม่แน่นอนในด้านการตลาด และ ราคาสัตว์น้ำทะเลทำให้ผู้ประกอบการต้องเผชิญกับความซับซ้อนที่สูงขึ้น โดยเฉพาะใน จังหวัดสมุทรสาครซึ่งมีผู้ประกอบการประมงทะเลพาณิชย์ประเภทอวนล้อม (อวนดำ) ขนาดอวนที่กว้าง กว่า 24 เมตร 55 ราย (สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร,2546) แต่ไม่พบการรายงานด้านการ ผลผลิต และรายได้ของธุรกิจประมงทะเลพาณิชย์ประเภทอวนล้อม (อวนดำ) ในจังหวัดสมุทรสาคร

ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงต้องการที่จะศึกษาถึง การดำเนินงานการของ ธุรกิจประมงอวนล้อม (อวนดำ) ในจังหวัดสมุทรสาครซึ่งเป็นแหล่งผู้ประกอบการที่สำคัญแห่งหนึ่ง ในประเทศไทยเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจประมงทะเลพาณิชย์ ประเภทอวนล้อม (อวนดำ) เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการจัดการ และการบริหารทำให้สามารถมี ศักยภาพในการดำเนินงานการแข่งขันได้กับในประเทศอาเซียน และเป็นที่ยอมรับในระดับ สาคร และสิ่งที่สำคัญที่สุดเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการธุรกิจประมงทะเลพาณิชย์ประเภท อวนล้อม (อวนดำ) และผู้ที่จะลงทุนต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของธุรกิจประมงทะเลพาณิชย์ประเภทอวนล้อม (อวนดำ) ในจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจ ประมงทะเลพาณิชย์ประเภทอวนล้อม (อวนดำ)

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการดำเนินการของธุรกิจประมงทะเลพาณิชย์ประเภทอวนล้อม (อวนดำ) ด้านการจัดการ ด้านการตลาด ด้านการผลิต และด้านการเงิน
2. ทำให้ทราบถึงปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจ ประมงทะเลพาณิชย์ประเภทอวนล้อม (อวนดำ)

3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจในธุรกิจประมงทะเลพาณิชยกรรม (อวนดำ) เพื่อใช้ในการลงทุน และหน่วยราชการต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา และส่งเสริมธุรกิจนี้ต่อไป

1.4 นิยามศัพท์

การดำเนินงาน หมายถึง กิจกรรมหลักธุรกิจ ประกอบด้วย กิจกรรมด้านการจัดการด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงิน

การประมง หมายถึง กิจกรรมใดไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ที่เกี่ยวข้องกับหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำ หรือการจับสัตว์น้ำ โดยกรมประมง (2540)

การทำประมงทะเลพาณิชยกรรม หมายถึง กิจกรรมเชิงเศรษฐกิจในการจับ ดัก ล่อ หรือเก็บสัตว์น้ำที่ยังมีชีวิตอยู่ในที่จับสัตว์น้ำซึ่งเจริญเติบโตโดยธรรมชาติและไม่เป็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งด้วยเครื่องมือทำการประมง และหมายความรวมถึงการไล่ต้อน การเรียก การล่อ เพื่อการกระทำดังกล่าวในบริเวณน้ำเค็ม เพื่อใช้ในการบริโภค ขาย หรือนำมาแปรรูป โดยกรมประมง (2540) ซึ่งในการศึกษานี้จำกัดความโดยเน้นการจับสัตว์น้ำทะเลในเขตน่านน้ำไทยและน่านน้ำไทยเพื่อนำมาเพื่อจำหน่าย ขาย

การประมงอวนล้อม (อวนดำ) หมายถึง การจับสัตว์น้ำโดยเฉพาะปลาฝูงที่รวมกันเป็นกลุ่มก้อนบริเวณผิวพื้นทะเลกึ่งตื้นหรือบริเวณพื้นที่ตื้นทะเลกึ่งตื้น โดยใช้เครื่องมืออวนที่มีลักษณะเป็นผืนอวนคล้ายสี่เหลี่ยมผืนผ้า วิธีการใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำจะปล่อยผืนอวนล้อมรอบสัตว์น้ำแล้วทำการปิดด้านล่างของผืนอวนแล้วจึงทำการจับ โดยกรมประมง (2540) ซึ่งในการศึกษานี้จำกัดความโดย การจับสัตว์น้ำทะเลโดยใช้เรือประมงที่มีความกว้างมากกว่า 24 เมตร